AMASYA’ DA ALTERNATİF TURİZM: BORABOY GÖLÜ’ NÜN EKOTURİZM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Olca SEZEN DOĞANCİLİ
Amasya Üniversitesi, Taşova MYO
olca.sezen@amasya.edu.tr

Özet

Alternatif turizm, göçün önlenmesi, turizmin tüm yıla yayılması, iş olanakları yaratılması gibi birçok avantajları sahip olmakla beraber çalışma kapsamında alternatif turizm türlerinden birisi olan ekoturizm esas alınmıştır. Sürdürülebilir kullanımını bünyesinde barındıran ekoturizm, araştırma kapsamında Boraboy Gölü’ nde ele alınmaktadır. Amasya ilinde yer alan Boraboy Gölü, ekoturizm açısından değerlendirmiş olup, ziyaretçilere sunduğu turizm faaliyetleri açısından sınıflandırılmıştır. Bu çerçevede araştırmanın amacı; Amasya’ da bulunan alternatif turizm destinasyonlarından birisi olan Boraboy Gölü’ nün eko turizm açısından değerlendirilmesi ve olanaklarının analiz edilmesini sağlamaktır. Bu amaca yönelik olarak görüşme yöntemi kullanılmış olup nitel desen uygulanmış ve ses kaydı ile güvenirliği sağlanılmıştır. Görüşme yöntemi üç uzman kişi ile gerçekleştirilmiş olup elde edilen sonuçların tekrarlaması nedeniyle daha fazla uzman kişiyle görüşme yapılmamıştır. Birinci uzman kişiyle 19.04.2016 tarihinde yaklaşık 30 dakika, ikinci uzman kişiyle 28.04.2016 tarihinde yaklaşık 50 dakika ve üçüncü uzman kişiyle 17.05.2016 tarihinde yaklaşık 45 dakika görüşme gerçekleşmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, Boraboy Eğitim Kültür ve Dayanışma Derneği İktisadi İşletmesi’ nin Boraboy Gölü’ nün işletimine sahip olduğu ve yapılan ihalelere her yıl katılarak uzun yıllar boyu Boraboy Gölü’ nün işletim hakkını elinde tuttuğu söylenebilir. Bunun yanı sıra söz konusu bölgede en fazla doğa yürüyüşü yapılmakla beraber yayla turizmi, olta balıkçılığı, kamp- karavan turizmi, trekking gibi turizm türleri de uygulanabilmektedir. Bu turizm türlerine katılan kişiler genellikle günübirlik olarak bölgeye gelmekle beraber, konaklama yapmak isteyen ziyaretçiler için de 9 adet kır evinin yanı sıra 2016 yılı içerisinde açılacak olan 10 adet yeni kır evi de mevcuttur. Ayrıca Boraboy Gölü’ nü geliştirecek birtakım projelerin olduğu ve bunun için OKA gibi birçok yerden destek alınarak Boraboy Gölü’ nün geliştirilmesinin amaçlandığı da elde edilen bulgular arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Alternatif Turizm, Ekoturizm, Amasya, Boraboy Gölü.

Abstract

Alternative tourism has many advantages such as the prevention of immigration; tourism's extending to all year long and the creation of employment opportunities. Within the context of this work, ecotourism, one of the types of alternative tourism, has been taken as a base. Within the research, sustainable ecotourism is approached in Lake Boraboy. Boraboy Lake, located in Amasya province has been put to good use of ecotourism and classified in terms of tourism activities it is providing to its visitors. Within this framework, the main aim of the research is to put Lake Boraboy, which is one of the alternative tourism destinations in Amasya, to the good use of ecotourism and to analyze its potentiality. For this purpose, interview method was used, and the qualitative pattern was performed, and reliability was secured by voice records. Interviews were performed with three experts, and no more interviews were conducted since the results obtained repeated themselves. On 19.04.2016, the first expert was interviewed for about 30 minutes; on 28.04.2016, the second expert was interviewed for about 50 minutes and on 17.05.2016, the third expert was interviewed for about 45 minutes. According to the results obtained, Commercial Enterprise of Boraboy Education, Culture, and Solidarity Association can be said to have the operation rights of Lake Boraboy and extend to have these rights for many years by participating in tenders every year. Besides, the relevant region is a popular hiking destination along with tableland tourism, hand-line fishing, camping, camper-vanning and trekking opportunities. Visitors who come to the region for these activities are mostly day-trippers, however for those who wish to accommodate, there are 9 country houses along with 10 more new country houses that are planned to be opened in 2016. In addition, through information gathered, it has been received that there are several projects which would develop Lake Boraboy and for this development, supports are planned to be received from many agencies such as OKA (Middle Black Sea Development Agency).

Keywords: Alternative Tourism, Ecotourism, Amasya, Lake Boraboy

Giriş

Amasya’ nın alternatif turizm yerlerinden birisi olan Boraboy Gölü, bünyesinde bulundurduğu doğal güzellikleriyle göz kamaştırmaktadır. Bunun yanı sıra birçok turizm faaliyetini yapılabilecek donanıma sahiptir. Bu aktiviteler Amasya İlinde Doğa Turizmi Master Planı (2013)’ nda doğa yürüyüşü, botanik, sportif olta balıkçılığı, bisiklet, jeep safari, yayla turizmi ve kamp- karavan olarak belirtilmiştir. Ancak bunca değere sahip olmasına rağmen literatür kapsamında yeterli yer edinememiştir. Bu kapsamda araştırmanın amacı, Amasya’ nın Taşova ilçesinde bulunan Boraboy Gölü’ nün alternatif turizm türlerinden birisi olan ekoturizm

kapsamından mevcut durumunu analiz etmek ve olanaklarının değerlendirilmesini sağlamaktır. Bu amaca ulaşabilmek için yetkili kişilerle görüşmeler yapılarak daha detaylı bilgi alınması sağlanmıştır. Çalışma içerisinde alternatif turizm ve ekoturizm hakkında genel bilgilere yer verildikten sonra görüşme verileri çalışma amacına göre şekillendirilmiştir. Boraboy Gölü' nün zengin yapısına rağmen literatür kapsamında yeterince yer almadığı düşünüldüğü için çalışmanın özgün olduğunu söylemek mümkündür. Bu kapsam çerçevesinde araştırmanın önemi, Boraboy Gölü' nün mevcut durumunu analiz ederek literatür kapsamına dahil edilmesini sağlamaktır.

Alternatif Turizm

Alternatif kavramı TDK' ya göre seçenek, birinin yerine seçilebilecek bir başka yol, yöntem anlamına gelmektedir (www.tdk.gov.tr). Alternatif turizm ise Türkiye Turizm Stratejisi 2023' nde "İç turizm pazarında alternatif turizme dayalı ürünler araştırılarak bölgesel ve yerel bazda kapasite artırmaya yönelik çalışmalar yapılarak ve bu değerlerin tanıtım ve pazarlamasını sağlamak" şeklinde tanımlanmaktadır.

Alternatif turizm 1980' lerden beri önem kazanırken turizmde yaşanan olumsuz etkileri giderici olarak görülmüş (Çetinkaya, 2014, s. 98) ve geleneksel turizm anlayışına yeni bir yön vermek amacıyla yeni turistik ürünlerin bir araya getirilmesi yoluna gidilerek turistik ürün çeşitlendirilmesi için alternatif turizm kavramı ortaya çıkmıştır (Albayrak, 2013, s.32). Alternatif turizm DPT' nın yayınladığı 5.,6.,7., 8., 9. ve 10. Kalkınma Planları' nda, 2023 Turizm Stratejileri' nde, TÜSİAD' ın yapmış olduğu "Türkiye'de Alternatif Turizmin Gelişimine Yönelik Değerlendirmeler" çalışmasında ve sürdürülebilirlik üzerine yapılan birçok araştırmada yer almaktadır. Alternatif turizmi bu denli önemli kılan unsur, birçok kaynakta (E.Alkan, 2011 ; Gülbahar, 2009; Batman & Türkay, 2009; Kızılırmak, 2006) turizmi sezonluktan çıkartıp 12 aya yayabilme özelliğidir. Bunun yanı sıra Sezgin & Ünüvar (2009) alternatif turizm ile turizm ürünlerinin korunarak gelecek nesillere aktarımını sağladığını, Albayrak (2013) sürekli değişen tüketici tercihlerine daha iyi cevap vererek ülke potansiyelini ekonomik, sosyal ve kültürel kazanım elde edileceğini, E.Alkan (2011) ise alternatif turizmle yeni ürünler geliştirerek ülkelerin pazarını genişleterek pazar payını artırmayı ve pazar belirsizliğini ortadan kaldırmayı sağladığını savunmaktadır.

Ekoturizm

Ekoturizm kavramı ilk olarak 1983' de tanımlanmış ve 2000'li yıllarda gelişerek önem kazanmıştır (Dönmez ve diğerleri, 2015, s.70). Birleşmiş Milletler tarafından 2002 yılının Ekoturizm Yılı ilan edilmesiyle de yeni turizm eğilimlerini sürdürülebilirlik ilkeleriyle kapsamına almıştır (10. Kalınma Planı Turizm Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 2014). Bu çerçevede ekoturizm, sürdürülebilir turizmin bir parçası olarak çevreyi koruyan ve yerel halkı refaha ulaştıran, doğal alanlarda uygulanan sorumlu turizmdir. Böylelikle turizmi yıl içerisine yaymayı, doğal çevre tahribatını azaltmayı ve oluşabilecek tahribatları da önlemeye yönelik planlama yapılarak uzun vadeli ekonomik çıkar gözetmek amaçlanmaktadır (Akpınar Külekçi & Bulut, 2012, s.175-176). Gezi rotalarına uymak, gezilen yerlerdeki flora ve faunaya en az zarar verici şekilde davranmak, çevreye atık bırakmamak, yerel kültürlerin sürdürülebilirliği ve yerel halkların bu turizm faaliyetinden yarar sağlaması ekoturizmin en önemli prensiplerinden (www.ekoturizmdernegi.org) olup bu yerlere gelen ekoturistlerin seyahat etme nedenleri arasında doğa ve kırsal yaşamla etkileşim, sosyal etkileşim, bilme, tanıma, keşfetme, eğitim, bilimsel merak, bilgilenme, risk arayışı, kendini keşfetme ve kendini gerçekleştirmek (Kasalak, 2015, s. 22) yer almaktadır. Bu kapsamda ekoturizm, doğaya dayalı turizmin alt kategorisi olarak yer almakla beraber (Dönmez ve diğerleri, 2015, s.71), yayla turizmi, kuş gözlemciliği (Ornitoloji) turizmi, Foto safari, yaban hayati gözlemciği, sportif olta balıkçılığı, bisiklet turizmi, scuba-diving/ su altı dalış, çiftlik turizmi, botanik turizmi, kamp karavan turizmi, mağara turizmi, trekking, dağcılık, akarsu turizmi / rafting, kayak, yamaç paraşütü, binicilik –atlı doğa yürüyüşü olarak sınıflandırılmaktadır (Erdoğan ve Yağcı, 2002, s.5). Fiziksel kaynakların bir araç olarak kullanımıyla sürdürülebilir istihdam sağlayan ekoturizm (Scheyven, 1999,s. 246), nispeten bozulmamış doğal alanlara yönelik olması ve doğal alanlara zarar vermeyerek, sürekli korunmasını sağlamak için yönetimin de doğrudan katkı sağlayacak uygun bir yönetim tarzı benimsenmiş olması gerekmektedir (Orams, 1995, s.5). Bu da fiziksel, biyolojik, sosyal ve yönetsel olarak birleştirilmiş yönetim davranışını karşımıza çıkarmaktadır (Body& Butler; 1996, s.559).

İlgili Çalışmalar

Erdoğan & Yağcı (2002)' ya göre ekoturizmin dikkatlice planlanıp yönetilmesiyle ve ziyaretçiler, yerel halk, hükümet, turizm işletmeleri ve seyahat acenteleri ile ilgili diğer kuruluşlar ekoturizm ilkelerine bağlı kalıp üzerine düşeni yaparsa hem sürdürülebilirlik açısından hem de karlılık bakımından Türkiye ekonomisine katkıda bulunabilir. Bu ekonomik katkı, altyapı olanaklarının yanı sıra yerel halka ekonomik fayda ve iş olanakları olarak yansımaktadır. Örneğin tur rehberliği, güvenlik, pansiyonculuk, el sanatları, yeme içme ve ulaşım hizmetleri gibi yeni iş olanakları yaratmaktadır. Ancak yerel halkı ekoturizm kapsamına dâhil edebilmek için dikkatli bir planlama süreci olması gerekmektedir (Khabbazi &Yazgan, 2012, s.9). Bunun yanı sıra yöre halkının konukseverliği ve eko turizmle ilgilenmesi bölge için avantaj olarak

değerlendirilmekte, İstanbul gibi metropollere yakın olmasının da bazı yönlerden olumlu sonuçlar doğuracağını söylemek mümkündür (Özkan& Kubaş; 2012, s.152).

Buckley vd. (2016)‘ nin çalışmasına göre ekoturizmin korunması için bazı sonuçlar çıkmıştır; nesli tükenen türler için zaman hesaplaması yapılmalı, mevcut durum genellemesi negatif ya da pozitif olarak yapılmalı, türler arası farklılıklar nüfus parametrelerine bağlı olarak ölçeklendirilmeli, farklı türler ve alt popülasyonlar için farklı şekilde faaliyet gerçekleştirilmeli ve diğer antropojenik etkilerden aynı anda etkilenenler ortaya konulmalıdır. Bunun yanı sıra Ahmad& Pandey (2016) ekoturizmde başarılı olmak için çeşitli adımları ortaya koymaktadır. Bunlar; biyoçeşitlilikte öncelikli olanları koruma hedefleriyle bağlantılı olarak ayarlama yapılmalı, yerel, ulusal ve küresel biyolojik çeşitlilikte öncelikle korunacak olanlar netleştirilmeli, koruma eylemlerinde sorumlu olan devlet kurumları, sivil toplum kuruluşları, yerel üniversiteler ve yerel topluluklar sürece dâhil edilmeli, yerel halka ekosistemi korumaları için ekonomik teşvik verilmeli ve korunan alanlarda yönetmelikler uygulanması için hükümet politika yapıcılarının çabalara dâhil edilmesi gerekmektedir. Hee Kim & Byeong Park (2016) ise ekoturizimde değer algısını etkileyen dört unsur olduğunu savunmuşlardır. Bunlar; ekonomik, işlevsel, sosyal ve duygusal faktörler olarak sıralanmaktadır.

Ekoturizmin iyi şekilde planlanmasıyla olumsuz ekonomik, çevresel ve sosyo-kültürel etkiler azalacaktır (Kasalak & Akıncı, 2015, s.236). Chiu vd. (2014)’ ne göre bu olumsuz etkileri en aza indirmek ve doğal kaynaklarla iç içe olmanın keyfini yaşamak söz konusudur. Turistlerin çevresel davranışları, tutumları ve deneyimleri ile çevreye karşı hassasiyeti daha büyük ölçüde teşvik edecektir. Bu kapsamda hedef kitlemiz olan ekoturist profiline baktığımızda; çoğu 35-44 yaş arasında değişen, %49,2’si erkek, %50,8’i bayandan oluşan turistlerin çoğu üniversite mezunu olup gelirleri 37.5 milyar TL ve üstü olarak saptanmıştır. Ekoturistler % 63,9’luk oranla 1-7 gün konaklama yapmakta ve oranda seyahatleri boyunca 1.5 milyar TL harcama yapmaktadırlar (Bozok & Özdemir Eryılmaz, 2011, 124).

Avustralya, dünyada örnek alınan önemli bir ekoturizm destinasyonudur. Eko Sertifikasyon Programı ve Eko Rehber Sertifikasyon Programı ile kaliteli ekoturizm ürünleri sunulmaktadır. Bunun yanı sıra Costa Rica, ulusal sertifikasyon programı sayesinde ekoturizm endüstrisinde önemli yere sahip olmuştur (Koçoğlu, 2008, s. 89). Ancak Coria ve Calfucura (2012) çalışmalarında bu belgelendirme ve sertifikazasyon işlemlerinin tüketicilerin ürün tercihini yetersiz düzeyde etkilediğini savunmuşlardır. Lu ve Stepchenkova (2012)’ ya göre ise eko turistler uzak bölgeler ve bozulmamış doğal yerlerdeki sınırlı kaynakların farkında olarak, “ormanın ortasında” yüksek düzeyde lüks beklentisinde değillerdir.

Boraboy Gölü

Boraboy Gölü Taşova sınırları içerisinde bulunmakta ve Amasya’ ya 65 km, Taşova ilçesine 15 km mesafede yer almaktadır(www.tasova.gov.tr). Doğa harikası olan Boraboy Gölü denizden 800 m. (1050 rakım) yükseklikteki krater gölü olarak bilinen göl aslında küçük bir akarsuyun etraftan gelen yıkıntılarla tıkanması sonucu oluşmuş, doğal bir set gölüdür (www.amasyakulturturizm.gov.tr). Bunun yanı sıra Boraboy Gölü’ nde uygulanabilecek doğa faaliyetleri; doğa yürüyüşü, botanik, sportif olta balıkçılığı, bisiklet, jeep safari, yayla turizmi ve kamp- karavan olarak sıralanmaktadır (Amasya İlinde Doğa Turizmi Master Planı, 2013, s. 82).

Birçok ekoturizm faaliyetleri bünyesinde bulunduran Boraboy Gölü’ nün SWOT analizine ilişkin değerlendirmeler Tablo 1' deki gibidir;

Tablo 1: Boraboy Gölü Swot analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
Alanın iklim ve jeomorfolojik özellikleri	Alanın mesire yeri olması nedeniyle bilinçsiz kullanımı
Ekosistem çeşitliliği ve zenginliği	Bilinirliğinin yeterli düzeyde olmaması
Orman ve göl alanlarının doğal karaktere sahip olması	Alandaki alt ve üst yapı tesislerinin yetersizliği
Birden fazla doğa turizmi etkinliği sunması	Konaklama olanaklarının yetersizliği
Yakın çevresinde başka bir doğal göl olmaması	Ulaşım ve yol kalitesinin yetersizliği
	Gelen ziyaretçi ve çevre köylülerin doğa bilinci yetersizlikleri
	Ziyaretçilerin günübirlik ve hafta sonu yoğunluklu gelişleri
Fırsat	**Tehdit**
Amasya'ya kültür ve tarih turizmi için turist gelmesi	Doğa turizmine fazla önem verilmemesi
Akdağ Kayak Merkezi'ne yakın konumda olması	Yöre halkının ziyaretçilere ve alana olası tepkileri
Boraboy Beldesi'nin tarihi bir geçmişinin (Osmanlı Bora Boyu) olması	Mevcut işletmecinin yeni yapılacak düzenlemelere olası direnci
Trabzon Uzungöl'le benzerlik göstermesi	
Yapılmaya başlanan doğa turizm planlamaları	

Kaynak: Amasya İlinde Doğa Turizmi Master Planı, 2013, s.66.

Boraboy Gölü alanının iklim, jeomorfolojik özellikleri, ekosistem zenginliği ve doğal krater olması gibi güçlü yanlarının olmasının yanı sıra bilinçsiz kullanım, tanıtım eksikliği, konaklama ve ulaşım olanaklarının

yetersizliği gibi zayıf yönleri de vardır. Ayrıca Amasya' ya kültür ve tarih turistinin gelmesi Boraboy Gölü için fırsat niteliği taşımaktadır.

YÖNTEM

Araştırma kapsamında Boraboy Gölü' nde uygulanan ekoturizm faaliyetlerini ve olanaklarını değerlendirme amacına yönelik olarak görüşme yöntemi uygulanmış ve nitel desen oluşturmuştur. Veri elde edilebilmesi için uzman kişilere, hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış sorular yöneltilerek görüşme yöntemi uygulanmış olup ses kaydı ile güvenirliği sağlanmıştır. Görüşme kapsamında alınan cevaplar çalışma amacına göre analiz edilip çalışmaya dâhil edilmiştir. Bu yöntemin seçilmesinin nedeni ise söz konusu yer hakkında daha detaylı bilgi alabilmek ve çalışmaya yansıtabilmektir.

Nitel araştırmalar; sayısal ölçmelere ihtiyaç duymadan araştırmacıya yorum yapma imkânı sağlayan verilerin toplanması, analizi ve yorumudur (Nakip, 2013, s. 109). Nitel araştırma çeşitlerinden birisi olan görüşme yöntemi araştırmanın amaç ve örnekleminden kaynaklanan bazı durumlarda yapılacak görüşmeyi uygun yeterliliğe sahip kişi ve/veya kişilerle yapılmaktadır. Görüşülen konu hakkında daha fazla bilgi alınabilmesi, anlaşılmayan konuda açıklama yapılabilmesi ve görüşülen kişilerin konu hakkında bilgi sahibi olması sayesinde, soruların cevaplanma oranı yüksek olması görüşme yönteminin bazı üstün taraflarıdır. Her konuda ayrıntıya girilebilme imkanı olması, araştırmacıya geniş inisiyatif tanıması, ek açıklama yapılabilmesi, daha doğru bilgiler edinilebilmesi görüşme yönteminin avantajlarındandır (Arıkan, 2007, s. 112).

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak literatürde yer alan ulusal ve uluslararası çalışmalar ve görüşme yöntemi kullanılmıştır. Ulusal ve uluslar arası çalışmalar konunun bütünlüğünü sağlayabilmesi için araştırma amaçlarına göre araştırmaya dâhil edilmiştir. Bunun yanı sıra uygulama yeri olan Boraboy Gölü hakkında veri toplamak için Taşova Kaymakamlığı, Taşova Belediyesi ve Boraboy Eğitim, Kültür ve Dayanışma Derneği' nden uzman kişilerle görüşme yapılmıştır. Söz konusu görüşmeler güvenirlik sağlaması için ses kaydına alınmıştır. Yapılan görüşmeler 19.04.2016 tarihinde yaklaşık 30 dakika, 28.04.2016 tarihinde yaklaşık 50 dakika ve 17.05.2016 tarihinde yaklaşık 45 dakika olarak gerçekleşmiştir.

Veri Analizi

Elde edilen verilerin analizini sağlamak için ses kaydı konuşmaları Word ortamına aktarılmış ve hazırlanan sorular doğrultusunda manuel olarak sınıflandırma yapılarak çalışmaya dâhil edilmiştir.

BULGULAR

1. **Boraboy Gölü' nün işletimi:** Boraboy Gölü' nün işletimi Boraboy Eğitim Kültür ve Dayanışma Derneği İktisadi İşletmesi' ne ait olmakla birlikte Uzman 2 ihale yoluyla işletim hakkının yıldan yıla değişebileceğini belirtmiştir.

Uzman 2: *İşletimi Boraboy Köyü' nün derneğinin iktisadi işletmesine aittir. Bölge müdürlüğü belirli süreleri kapsayacak şekilde oranın ihalesini yapar, işletme ihalesini. İhaleyi kazanan kişi ya da kurum müstecir olarak oranın işletmesine devam ettirir.*

2. **Boraboy Gölü' nde uygulanabilen turizm türleri:** En çok doğa yürüyüşü uygulanmakla beraber sportif olta balıkçılığı, bisiklet, yayla turizmi ve kamp- karavan turizmi, izcilik, jeep safari gibi faaliyetler uygulanabilmektedir.

Uzman 1: D*oğa yürüyüşü en başta… 12 Haziran festivali süresince mutlaka Boraboy' da bir doğa yürüyüşü, ulusal ve uluslar arası katılımcıların katıldığı bir yürüyüş gerçekleştiriliyor. Sportif olta balıkçılığı, bisiklet, yayla turizmi ve kamp- karavan turizmi burada mevcut. Bunun dışında izcilik faaliyetleri..Jeep safari için de göl kenarında alanlar mevcut, üstünde de Akdağ Yaylaları var. Yaylaların olduğu bölge Jeep safari için…trekking için oldukça müsait alanlar…*

3. **Boraboy Gölü' nde uygulanamayan turizm türleri:** Bölgenin 1. ve 3. derece doğal sit alanı olmasından dolayı aktivitelerin kısıtlanmasının yanı sıra konaklama imkânlarının da kısıtlı olduğunu söylemek mümkündür.

Uzman 2: *Sporcuların kamp yapabileceği yahut gençlerin, Gençlik ve Spor Bakanlığı' nın kamp organizasyonunu gerçekleştirebileceği bir yer olsun istiyoruz, fakat buranın 1. ve 3. derece doğal sit alanı olması elimizi kolumuzu bağlıyor. Konaklamaya bağlı eksikliklerimiz var. Yani sayımız çok kısıtlı, yatak sayımız çok kısıtlı. Yatak kapasitemiz çok kısıtlı olmasının nedeni mevzuat. Doğal sit alanları mevzuatına takıldığımız için yapamıyoruz.*

4. **Boraboy Gölü yürüyüş rotası:** Göl çevresinde doğa yürüyüşleri için kullanılan bir rota, kenar korkulukları ve köprüler bulunmakla beraber sürekli olarak yenilenme içerisinde oldukları söylenebilir.

Uzman 3: *Yürüyüş yoluyla ilgili bir rota var. Yürüyüş yolu üzerinde bilgilendirme var. Kuş türleri, ağaç türleri, karıncalarla ilgili, tabiat parkıyla ilgili bilgilendirme var. Çok güzel tabelalar, bilgilendirmeler var ama yeterli mi, hayır değil. Çünkü daha yeni yeni bir şeyler gerçekleşiyor esasında…*

5. **Boraboy Gölü' nde konaklama olanakları:** Göl etrafında 9 kır evi bulunmakla beraber 2016 yılı içerisinde 80 TL olarak fiyatlandırılmıştır. Bunun yanı sıra 10 adet yeni kır evi 2016 yılında hizmete açılmış olup yeni kır evlerinin *50m²* ve 2+1 bungalov tarzlı olduğunu ve 120 TL olarak fiyatlandırıldığını söylemek mümkündür.

Uzman 2: *Mevcutta 9 tane kır evi, 2 depo, 1 sağlık evi, 1 jandarma evinin yanında, yeni yapılan toplamda 10 tane 50m² 'lik bungalov evlerimiz var. Bunlarda 2+1 şeklinde, 1 ebeveyn odası, 1 çocuk odası ve mutfağın da olduğu bir salondan ibaret.*

6. **Boraboy Gölü ziyaretçilerinin gelme amaçları:** Ziyaretçiler genellikle hafta sonu piknik amaçlı gelmektedir. Ayrıca izci kampları şeklinde konaklamalı gelen ziyaretçiler de mevcuttur.

Uzman 1: *En çok hafta sonu dinlenme, eğlenme ve piknik amaçlıdır. Bunun dışında tur için gelenlerinde, gelip gezip gün içinde döndükleri, ama bunun dışında tabi izci kampları şeklinde düzenlenmiş kamplarda da haftalar boyunca kalındığı bakidir. Çünkü emniyet sıkıntısı yok, oldukça korunaklı ama yöremiz bunu daha çok günlük eğlence mesire alanı olarak kullanmaya çalışıyor.*

7. **Boraboy Gölü' nde ortalama konaklama sayısı:** Konaklama yapanlar genellikle 2-5 gün kalmayı tercih etmektedirler.

Uzman 3: *Konaklama amaçlı gelenler genellikle 2 gün veya 5 gün konaklama yapmaktadırlar…*

8. **Boraboy Gölü' nün ziyaretçi bilgisi:** Ziyaretçi sayısı değişken olmakla beraber yazın 5 bin -7 bin arasındadır.

Uzman 3: *Her yıl değişmekle beraber yaz sezonunda ortalama olarak 5 bin ile 7 bin arasında değişmektedir…*

9. **Boraboy Gölü' nün tanıtımı:** *İl Turizm Müdürlüğü bünyesinde broşür şeklinde yer almakla beraber genel tanıtım içerisinde de gölün tanıtımı yer almaktadır. Bunun yanı sıra birkaç dilde tanıtım filmi, kitabı, afiş çalışmaları da yürütülmektedir.*

Uzman 1: *Gölün tanıtımıyla İl Turizm Müdürlüğü' nde broşür ortamında, kitap veya genel tanıtım içerisinde Boraboy Gölü de bulunmakta. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü bünyesinde yapılıyor bu tanıtımlar.*

10. **Boraboy Gölü için örnek alınan yer:** Örnek alınan yer olmamakla beraber doğal yapısıyla kendisinin örnek bir yer olacağını söylemek mümkündür.

Uzman 1: *Boraboy Gölü' nün örnek kendisinin olduğunu düşünüyorum. Değerlendirilememiş olması eksikliktir ama kendi bünyesinde gerçekten hiçbir yeri örnek almasına gerek yok. Kendi doğal yapısına göre çok güzel değerlendirilebilir ve turizm hizmetine sunulabilir bir yer diye düşünüyorum.*

11. **Boraboy Gölü' nü ön plana çıkarabilecek özellikleri:** Gölün doğal yapısı ve doğal güzelliklerinin yanı sıra uygulanabilen turizm aktiviteleriyle ön plana çıkarılabileceği söylenebilir.

Uzman 1: *Boraboy Gölü yüksekliği, çevresindeki doğal güzellikleri bir botanik parkı gibi… Çoklu sportif alanlara da turistik amaçlı hizmet verebilinir. Sınırlamamak gerekir diye düşünüyorum. Yani dağ turizmi, trekking, yürüyüşler, jeep safari, bunun dışında geliştirilebilecek paintball tarzı oyun sporları uygulanabilir...*

12. **Boraboy Gölü' nü olumsuz etkileyen faktörler:** Gölü olumsuz etkileyen faktörler olarak çevre kirliği ve gölün sürdürülebilirliğinin etkilenmesi belirtilmiştir. Bunun yanı sıra Uzman 3 yeterli konaklama imkânı olmaması, yol ve suda yaşanan aksiliklerin Boraboy Gölü' nü olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

Uzman 1: *Bu anlamda en önemli faktör, kıymetini bilmiyor olmamızdır. Çevre kirliliği… Orada barınan, piknikçi, eğlenmeye gelen kampçılar oranın temizliğine çok dikkat etmeliler. Doğal yapısını bozmadan muhafaza etmeliler, buradaki orman dokusuna zarar verilemesi gerekiyor.*

Uzman 3: *Yeterli konaklama motellerinin olmayışı, yol ve suyun olumsuz durumu, insanların sosyal tesisleri çok amaçlı olarak kullanmak istemesi…*

13. **Boraboy Gölü ile ilgili planlamalar:** OKA işbirliğiyle restorasyon çalışması yapılmakta ve bu çalışmalarda doğayla uyumlu malzeme kullanımına dikkat edilmektedir.

Uzman 2: *OKA' ya proje sunuldu, eğer kabul olursa bu altyapı yatırımlarını tamamlanacak ve başka turizm türlerini de çekebilecek… Proje kapsamında 9 tane kır evi, 2 depo, 1 sağlık evi, 1 jandarma evinin ahşaptan restore edilmesi, kır lokantasının da baştan aşağıya peyzajıyla birlikte, etrafının peyzajıyla birlikte parkıyla, açık alanıyla birlikte oraların da yeniden doğal malzemeyle restorasyonunu yapması planlanmakta.*

14. **Boraboy Göl' üne gelen ziyaretçilerin yerel halka katkısı:** Yerel halktan göl kenarında çalışan 20 kişiye gelir getirdiği, ancak yerel ürünlerin satışının kısıtlı yerlerde yapıldığı için yeterince gelir getirmediğini söylemek mümkündür.

Uzman 1: *Gölde özellikle yaz dönemlerinde orada işletmeci portföyü olan Boraboy Köyü' nden olan vatandaşlarımız gözlemeler, yağlılar, yöresel ürünler, burada yetişmiş meyvelerden halka sunmaya çalışıyor… Köyün içinden geçerken de Boraboylular kendi ürettiklerini sezon boyunca o yörede yetişenleri sunmaya*

çalışıyor. Ama şimdiye kadar yeterince yararlandıklarını düşünmüyorum. Çünkü organize bir çalışma olmadı.. Yani geçerken veya dönerken ziyaretçilerin durabilecekleri yöresel ürünlerin pazarlandığı bir yerin olması gerekiyor. Bakkallarda falan olmuyor bu. Onun için ayrıca bir yer tasarlanması gerekiyor.

15. **Boraboy Gölü' nün gelişimin sağlayacak öneriler:** Kamp ve karavan turizmini için alanların belirlenerek sporculara farklı bir konaklama olanağı sunulabilir. Bunun yanı sıra yüzer restoran ve otel yapımının bölgeyi geliştireceğini belirtmişlerdir. Ayrıca içme suyunda da iyileştirme yapılması gerekmektedir.

Uzman 1: *Sportif turizm kapsamına alınması için orada kamp ve konaklama yerleri yapılması gerekir. Dolayısıyla bu durumda Türkiye' de ve ülkemiz dışında sporcu kamplarına da rahatlıkla açılabilir. Yani onlara hizmet edebilecek düzeyde bir konaklama merkezi açıldığında bu oldukça gelir getirici, turizme yönelik bir faaliyet olur diye düşünüyorum… Özellikle Ortadoğu' dan gelen turizm sektörü şu anda Karadeniz Bölgesi' nde oldukça yaygın bir şekilde potansiyel oluşturuyor… Gölde yüzer restoran şeklinde bir şey de oldukça ilgi çekebilir.*

SONUÇ

Araştırma kapsamında veri toplamak için 3 uzman kişi ile görüşme yöntemi uygulanmış olup, söz konusu uzman kişilere ait demografik özellikler Tablo 2' deki gibidir;

Tablo 2: Uzman kişilere ait demografik özellikler

	Cinsiyet	Yaş	Eğitim	Medeni Durum	Görev Süresi
Uzman 1	Erkek	51	Üniversite	Evli	2 yıl
Uzman 2	Erkek	38	Üniversite	Evli	1 yıl
Uzman 3	Erkek	52	Lise	Evli	25 yıl

Elde edilen verilere göre görüşme yapılan kişiler erkeklerden oluşmakta ve 38-52 yaş grubu içerisinde yer almaktadırlar. Buna ek olarak söz konusu kişilerin lise ve üniversite mezunu olduğu, görev süresinin ise 1-2 yıl olduğu gibi 25 yılı da kapsadığı söylenebilir. Araştırmaya yönelik elde edilen veriler ise şu şekilde sıralanmaktadır;

Boraboy Gölü' nün işletimi, "Boraboy Eğitim Kültür ve Dayanışma Derneği İktisadi İşletmesi" ne ait olmakla beraber her yıl yapılan ihaleyi kazanan kişi ya da kurumlar işletimi devralabilmektedir. Söz konusu gölde uygulanan en önemli turizm faaliyetinin doğa yürüyüşü olduğu, bununla birlikte yayla turizmi, olta balıkçılığı, kamp- karavan turizmi, trekking vb. turizm türleri de uygulanabildiği söylenebilmektedir. Elde edilen bu turizm türleri Amasya İlinde Doğa Turizmi Master Planı (2013) ile de paralellik göstermektedir. Bunun yanı sıra sporcuların ya da gençlerin grup halinde gelerek kamp yapabilecekleri organizasyonlara yer verilmek istenmekte ancak bölgenin 1. ve 3. derece sit alanı olması nedeniyle uygulamalar kısıtlı kalmaktadır.

Boraboy Gölü' nde uygulanan doğa yürüyüşleri en önemli turizm türlerinden birisi olarak nitelendirilebilmekte ve doğa yürüyüşünün yapıldığı bölgelerde rotalar ve tabelalar yer almaktadır. Bu rota ve tabelalarda kuş türleri, ağaç türleri ve tabiat alanı ile ilgili yararlı olacağı düşünülen bilgilendirmeler söz konusudur. Bunun yanı sıra söz konusu rota ve tabelaların yeni gerçekleşen unsur ve durumlara yönelik olarak güncellenmesi veya yenilenmesi gerektiği de söylenebilir.

Boraboy Gölü' ndeki konaklama olanakları değerlendirildiğinde; 1960' lı yıllarda yapılmış olan 9 tane tek odalı kır evi, 1 sağlık evi ve 1 güvenlik evi mevcuttur. Bunun yanı sıra bu yıl yeni hizmete sunulan 10 tane daha geniş (50 m^2) 2+1 bungalov tipi evler mevcuttur. Bu evler elektrik, buzdolabı, televizyon gibi ihtiyaçları giderecek donanıma sahip olmakla beraber bu evlerin fiyatları 80 TL olarak belirlenmiştir.

Ziyaret amacına yönelik olarak Boraboy Gölü incelendiğinde, genelde hafta sonunda günübirlik olarak tercih edilmekte ve piknik yapmaktadırlar. Bunun yanı sıra sezon içerisinde konaklamalı olarak gelenler ve kamp kuranlar da olmaktadır. Ortalama konaklama süresi olarak incelendiğinde ise 2 gün veya 5 gün konaklama yapıldığı ve sezon içinde ortalama olarak 5 bin ile 7 bin arasında ziyaretçi geldiğini söylemek mümkündür.

Boraboy Gölü' nün tanıtımı için ayrı bir afiş, broşür, kitapçık yer almamakla beraber İl Turizm Müdürlüğü kapsamında ilin genel tanıtımı içerisinde, gölün tanıtım faaliyetlerinin de yürütüldüğü söylenebilir. Bunun yanı sıra Boraboy' un tanıtımını sağlayacak kitap, afiş, broşürün sağlanması için proje yapıldığı ve onaylanmasıyla beraber göl hakkında bilgilendirmelerin yer aldığı Türkçe ve yabancı dilleri içeren kaynaklar oluşturulması düşünülmektedir.

Boraboy Gölü' nün gerek işletimi, gerekse de niteliklendirilmesi için örnek alınan yer olup olmadığına yönelik olarak yöneltilen soruya, uzman kişiler böyle bir yerin olmadığını vurgulamışlardır. Bunun yanı sıra kendi bünyesinde eşi benzeri olmayan bir yer olarak belirtilerek, örnek alınacak eşdeğer yerin olmadığı da yapılan yorumlar arasında olduğu söylenebilir. Boraboy Gölü' nü ön plana çıkarabilecek özellikler incelendiğinde ise; gölün doğal güzelliklerin ve gölün yukarısında bulunan Akdağ' ın olanaklarının birleştirilmesiyle farklı uygulamalar yapılabileceği önerilmektedir. Bu öneriler arasında paintball, yüzer restoran, ATV kullanımı, ata binmek vb. yer almaktadır.

Boraboy Gölü' nün tüm güzellikleri ve olanaklarına rağmen, gölü etkileyen olumsuz faktörleri incelediğimizde, insan faktörünün doğaya ve göle zarar vermesi, sahip olunan değerlerin kıymetinin bilinmiyor olması, gölün sürdürülebilirliğinin sağlanması yönünde unsurlar elde edilmektedir. Bu olumsuz unsurların etkisinden kurtulabilmek için de çeşitli planlar ve projeler yapılması gerektiği söylenebilir. Bu kapsamda OKA' ya başvurusu yapılan, eski kır evlerinin ve restoranın doğaya uygun malzemelerle, ahşapla, restore edilmesi ve peyzaj düzenlemelerini içeren bir projeden ve Kültür ve Turizm Bakanlığı' na sunulan tanıtım amaçlı bir projeden bahsedilebilir. Söz konusu projelerle mevcut alanın doğal yapısını bozmadan kullanımı ve tanıtımının amaçlandığı söylenebilir.

Boraboy Gölü' ne gelen ziyaretçilerin yerel halka olan katkısını incelediğimizde, en büyük getirisinin gölün işletiminin "Boraboy Eğitim Kültür ve Dayanışma Derneği İktisadi İşletmesi" ne ait olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bunun yanı sıra yerel halkın göl içerisindeki kır lokantası, bakkal vb. yerlerde istihdam edildiği ancak, ekoturizm ilkeleri kapsamında yer alan, yerel halkın reçel, tereyağı, gözleme, kilim dokuma gibi yöresel değerlerin satışının yeterince gerçekleşmediği, kısıtlı bir şekilde bazı bakkallarda satışın yapıldığı, ancak yerel halktan talep gelmesi halinde bu satışlar için özel alan oluşturulmasının da mümkün olduğu sonuca ulaşılabilir.

Boraboy Gölü' nün gelişimi için uzman kişilerin görüşleri ise; sporcu kişiler ya da genç grupları ağırlayabilecek konaklama imkânlarının geliştirilebilmesi, konaklama imkânlarının artışıyla yeni turizm çeşitlerinin oluşması, yüzer restoran yapımı, bu restoranların kaliteli hizmet vermesi ve geniş mekâna sahip olması, paintball tarzı oyunların uygulanması, yol, su ve konaklama imkanlarının durumlarında iyileştirilmeler sağlanması olarak sıralanmaktadır.

ÖNERİLER

Çalışma kapsamında elde edilen bulgular incelendiğinde aşağıdaki önerilerde bulunmak mümkündür;

- Konaklama ihtiyacını giderecek alternatifler bulunmalıdır,
- Ziyaretçilerin gelme amaçlarını genişleterek hem konaklama gününü artırmak hem de ziyaretçi sayısını artırmak amaçlanmalıdır,
- Örnek alınan eşdeğer alan belirlenmeli ve bu alanın planlamaları göz önüne alınarak Boraboy Gölü için planlamalar yapılmalıdır,
- Ön plana çıkarılabilecek özellikleri tanıtım afişlerinde yer almalıdır,
- Sürdürülebilirliği sağlayacak çevresel unsurlar belirlenerek çözüm yolları üretilmelidir,
- Boraboy Gölü' nün yol ve suyunda yaşanan aksaklıklar giderilmelidir.

KAYNAKLAR

Ahmad,S.Z. & Pandey, D. (2016). Development and Assessment of Ecotourısm in Panna Natıonal Park (Madhya Pradesh), India. *International Journal of Applied and Universal Research,* 3(1).1-5.

Akpınar Külekçi, E., & Bulut, Y. (2012). Erzurum İli Oltu ve Olur İlçelerinde En Uygun Ekoturizm Etkinliğinin Analitik Hiyerarşi Süreci Yöntemi ile Belirlenmesi. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi , 43* (2), 175-189.

Albayrak, A. (2013). *Alternatif Turizm.* Ankara: Detay Yayıncılık.

Amasya İlinde Master Planı (2013). Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, XI. Bölge Müdürlüğü, Amasya Şube Müdürlüğü.

Arıkan, R. (2007). *Araştırma Teknikleri ve Rapor Hazırlama.* Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Batman, O., & Türkay, O. (2009). *Turizm Politikaları.* İstanbul: Değişim Yayınları.

Body, S.W. & Butler, R.W. (1996). Managing Ecotourism: An Opportunity Spectrum Approach. *Tourism Management, 17(8),* 557-566.

Bozok, D., & Özdemir Eryılmaz, G. (2011). Eko-Turizm. Editör: N. Hacıoğlu, &C.Avcıkurt, *Turistik Ürün Çeşitlemdirilmesi* (s. 111-136). Ankara: Nobel Yatınevi.

Buckley, R.C., Morrison,C. & Castley,J.G. (2016). Net Effects of Ecotourism on Threatened Species Survival. URL: http://dx.doi.org/10.1371/ journal.pone.0147988.

Chiu, Y.T.H., Lee, W.I. & Chen, T.H. (2014). Environmentally Responsible Behavior in Ecotourism: Antecedents and Implications. Tourism Management 40. 321-329.

Coria, J. & Calfucura, E. (2012). Ecotourism and the Development of Indigenous Communities: The Good, The Bad, and The Ugly. *Ecological Economics*, 73, 47–55.

Çetinkaya, G. (2014). Bir Macera Turizmi Etkinliği Olarak Kaya Tırmanış Sporu ve Antalya-Geyikbayırı'nın Potansiyeli.*Doğu Coğrafya Dergisi,19,* 83-100.

Dönmez, Y., Gökyer, E., & Aşkın, F. K. (2015). Safranbolu Yörük Köyü ve Yakın Çevresinin Ekoturizm Potansiyelinin R'WOT Analizi ile Değerlendirilmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Özel Sayı I* , 70-83.
E.Alkan, C. (2011). Alternatif Turizm Ürünleri. Editör: İ. Pırnar, *Uluslararası Turizm İşletmeciliği.* Ankara: Nobel Yayın.
Erdoğan, N., & Yağcı, Ö. (2002). Sürdürülebilirlik Bağlamında Ekoturizmin Sosyal, Ekonomik Ve Çevresel Etkiler Bakımından Değerlendirilmesi. First Tourism Congress of Mediterranean Countries. Antalya.
Gülbahar, O. (2009). 1990'lardan Günümüze Türkiye'de Kitle Turizminin Gelisimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi , 14* (1), 151-177.
Kasalak, M.A. (2015). Dünya'da Ekoturizm Pazarı ve Ekoturizmin Ülke Gelirlerine Katkıları. *Journal of Recreation and Tourism Research,* 2(2):20-26.
Kasalak, M.A. & Akıncı, Z. (2015). Ekoturizmin Yerel Halk Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (1), 230-239.
Khabbazi, P. &Yazgan, M.E. (2012). Kırsal Peyzaj ve Ekoturizm. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 2 (2):5-9.
Kızılırmak, İ. (2006). Türkiye'de Düzenlenen Yerel Etkinlikler. *Sosyal Bilimler Dergisi* (15), 181-196.
Kim,K. H. & Park, D. B. (2016). Relationships Among Perceived Value, Satisfaction, and Loyalty: Community-Based Ecotourism in Korea. *Journal of Travel & Tourism Marketing.*1-21.
Koçoğlu, P. (2008). Ekoturizmin Sürdürülebilir Turizm Politikasındaki Yeri: Dünyadaki Ekoturizm Destinasyonlarının İncelenmesi. Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü Uzmanlık Tezi. Ankara.
Lu, W. & Stepchenkova, S. (2012). Ecotourism Experiences Reported Online: Classification of Satisfaction Attributes. *Tourism Management*, 33, 702-712.
Nakip, M. (2013). *Pazarlamada Araştırma Teknikleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.
Orams, M.B. (1995). Towards a More Desirable Form of Ecotourism. *Tourism Management*, 16 (1), 3- 8.
Özkan, E. & Kubaş, A. (2012). Yıldız Dağlarında Kırsal Kalkınmada Ekoturizm Fırsatları. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 14 (22): 149-153.*
Scheyvens, R. (1999). Ecotourism and the Empowerment of Local Communities. Tourism Management, 20, 245- 249.
Sezgin, M., & Ünüvar, Ş. (2009). Kültürler Arası İletişimde Turizmin Önemi, Alternatif Turizm ve Pazar Olgusu., (s. 392-404). Bakü, Azerbaycan.
Türkiye Turizm Stratejisi (2013). (2007). Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara
Tüsiad (2014). Türkiye'de Alternatif Turizmin Gelişimine Yönelik Değerlendirmeler. İstanbul.
10. Kalınma Planı Turizm Özel İhtisas Komisyonu Raporu. (2014). Ankara: Kalkınma Bakanlığı.

İnternet Kaynakları

Amasya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. URL: http://www.amasyakulturturizm.gov.tr/TR,59510/turizmaktiviteleri.html, Son Erişim Tarihi: 04.03.2016.
Ekoturizm Derneği. URL: http://www.ekoturizmdernegi.org/ekotur.asp, Son Erişim Tarihi: 01.03.2016.
Taşova Belediyesi. URL: http://www.tasova.gov.tr/borabay_golu.php, Son Erişim Tarihi: 04.03.2016.
Türk Dil Kurumu. URL: http://www.tdk.gov.tr/index.php?option =com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.56ea6775011954.0862075 5, Son Erişim Tarihi: 04.03.2016.
Beş Yıllık Kalkınma Planları. URL: http://www.kalkinma.gov.tr/Pages/Kalkinma Planlari.aspx, Son Erişim Tarihi: 04.12.2015.